

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 16.11.2005, sp. zn. 24 K 15/2004, ECLI:CZ:KSBR:2005:24.K.15.2004.1

Číslo: 94/2006

Právní věta: Správce konkursní podstaty je ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 zákona č. 328/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů oprávněn a povinen vykonávat veškerá akcionářská práva spojená s akciemi zahrnutými do konkursní podstaty; to platí bez zřetele k tomu, zda akcie byly sepsány jako majetek úpadce nebo (ve smyslu § 6 odst. 3 uvedeného zákona) jako majetek jiných osob. Správce konkursní podstaty má v rámci výkonu akcionářských práv spojených s akciemi zahrnutými do konkursní podstaty zejména právo účastnit se valné hromady, hlasovat na ní, požadovat a dostat na ní vysvětlení ohledně záležitostí týkajících se akciové společnosti, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení předmětu jednání valné hromady, a uplatňovat návrhy a protinávrhy; má rovněž právo na podíl na zisku akciové společnosti (dividendu), který valná hromada schválila k rozdělení. Má-li akciová společnost jediného akcionáře, vykonává správce konkursní podstaty působnost valné hromady; tato akcionářská práva je správce konkursní podstaty oprávněn vykonávat i v průběhu sporu o vyloučení akcií ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadce (§ 19 zákona č. 328/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Soud: Krajský soud v Brně

Datum rozhodnutí: 16.11.2005

Spisová značka: 24 K 15/2004

Číslo rozhodnutí: 94

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Konkurs

Předpisy: § 14a odst. 1 předpisu č. 328/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Podáním ze dne 4. 10. 2005, doplněným podáním ze dne 1. 11. 2005, se konkursní věřitel č. 108 (dále též jen „věřitel“), domáhal toho, aby soud správci konkursní podstaty shora označeného úpadce Ing. M. B. (dále též jen „správce“) uložil zdržet se výkonu práv spojených s akciemi zapsanými do konkursní podstaty úpadce. Konkrétně se tento požadavek týkal 261 kusů listinných akcií, jejichž emitentem je úpadce (dále specifikovaných v bodu I. písm. a/ výroku), a 1000 kusů listinných akcií, jejichž emitentem je E. H., a. s., dále specifikovaných v bodu I. písm. b) výroku, jejichž vlastníkem je M. H., především aby se zdržel práva jmenování a odvolávání orgánů společnosti.

Dále požadoval, aby soud správci uložil vyloučit ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadce jednak akcie specifikované v předchozím odstavci a v bodu I. písm. a) a b) výroku, jednak

nemovitosti ve vlastnictví P., spol. s r. o., zapsané na listu vlastnictví č. 36 pro katastrální území S., obec S.

Návrh odůvodňoval tím, že:

- 1) Ve výroku označené akcie nezajišťují pohledávku vůči úpadci.
- 2) Správce ve výzvě k vyplacení ceny akcií a nemovitosti neuvedl jejich cenu.
- 3) Správce použil akcie emitenta E. H., a. s., k tomu, že učinil rozhodnutí jediného akcionáře této společnosti; tímto rozhodnutím odvolal z funkce člena představenstva M. H. a jmenoval do této funkce I. M.
- 4) Správce se snaží dosadit jak do představenstva úpadce, tak do představenstva společnosti E. H., a. s., loajální osoby, které by vzaly zpět odvolání proti usnesení o prohlášení konkursu a žalobu o vyloučení akcií ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadce.
- 5) Správce se snaží dosadit do představenstva společnosti E. C., a. s., loajální osoby, které by pak mohly dosáhnout odvolání stávající jednatelky společnosti P., spol. s r. o., což by mohlo vést ke zpětvzetí excindační žaloby na nemovitosti.
- 6) Správce nemůže nakládat s věcmi, právy nebo jinými majetkovými hodnotami zapsanými do soupisu konkursní podstaty, jde-li o majetek ve vlastnictví jiné osoby než úpadce; takový majetek může pouze ocenit a zpeněžit.

Ve vyjádření k výše uvedenému návrhu, doručeném soudu dne 15. 11. 2005, správce potvrdil, že:

- 1) postupem podle ustanovení § 27 odst. 5 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, v platném znění (dále též jen „ZKV“), zahrnul ve výroku označené akcie do konkursní podstaty úpadce a že
- 2) vlastníkem akcií, jejichž emitentem je E. H., a. s., je M. H. a vlastníkem akcií, jejichž emitentem je úpadce, je společnost E. H., a. s.

Proti požadavkům vznášeným v návrhu namítal správce, že:

- 1) Věřitel je osobou ovládanou M. H., který jako jediný akcionář společnosti E. H., a. s., ovládá akciové podíly ve společnosti úpadce a jehož cílem je ztížit postup konkursu na majetek úpadce.
- 2) Ke dni prohlášení konkursu na majetek úpadce existoval stav předvídaný ustanovením § 27 odst. 5 ZKV. Existuje totiž pohledávka konkursního věřitele I. N., a. s., původně náležící U. bance, a. s. (dále též jen „banka“), v aktuální výši 109 457 808,05 Kč z titulu nesplacení úvěru proti společně a nerozdílně zavázaným dlužníkům, jimiž jsou jednak společnost E. C., a. s., jednak úpadce. Tato pohledávka vyplývá ze smlouvy o úvěru ze dne 26. 7. 2001 (dále též jen „smlouva o úvěru“) a z dohody o přistoupení k závazku ze dne 5. 8. 2002 (dále též jen „dohoda o přistoupení k závazku“). Pohledávka je zajištěna zástavním právem k akciím označeným ve výroku.
- 3) Tvrzení věřitele, že jde o pohledávku toliko vůči společnosti E. C., a. s., neodpovídá skutečnosti. Potud se správce odvolává na smlouvu o úvěru, dohodu o přistoupení k závazku, smlouvu o zastavení listinných cenných papírů ze dne 23. října 2001 (dále též jen „zástavní smlouva č. 1“) a na smlouvu o zastavení listinných cenných papírů ze dne 23. 10. 2001 (dále též jen „zástavní smlouva č. 2“).
- 4) Výzvu dle ustanovení § 27 odst. 5 ZKV vyhotovil v souladu s ustálenou praxí. Obsah výzev k

výplatě zajištěné pohledávky nebo složení ceny zajištěné pohledávky považuje za dostačující, neboť ani při vynaložení veškerého úsilí, které na něm lze požadovat, a splnění povinností postupovat při výkonu funkce s odbornou péčí nebyl schopen cenu zástavy z dostupných informací zjistit. Hodnotu akcií emitenta E. H., a. s., i aktiv souvisejících a navázaných na tuto společnost lze zjistit jedině z účetnictví a obchodních knih uvedené společnosti. M. H. pak opakovaně odmítl předat správci účetnictví a obchodní knihy společnosti E. H., a. s., čímž porušil povinnost vyplývající z ustanovení § 18 odst. 3 a 4 ZKV.

5) Z ustanovení § 14a ZKV i z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2002 sp. zn. 29 Odo 2086/2000 (jde o rozsudek uveřejněný pod číslem 27/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek – dále též jen „R 27/2003“), plyne, že jako správce konkursní podstaty je i v průběhu sporu o vyloučení věci ze soupisu majetku konkursní podstaty oprávněn věc držet, užívat a požívat její plody a užitky, a to bez zřetele k tomu, zda je úpadce vlastníkem věci. Proto je oprávněn za současného právního stavu věci vykonávat práva inkorporovaná v akciích společnosti E. H., a. s., a úpadce, především právo akcionáře podílet se podle obchodního zákoníku a stanov společnosti na řízení společnosti, jejím zisku a likvidačním zůstatku při zániku společnosti. Právo na řízení společnosti pak akcionář vykonává svou účastí na valné hromadě, příp. v rámci rozhodnutí jediného akcionáře v působnosti valné hromady.

Soud učinil následující zjištění z listin, které jsou součástí spisu:

- Z usnesení ze dne 3. 9. 2004, soud zjistil, že Krajský soud v Brně prohlásil konkurs majetek úpadce a správcem konkursní podstaty úpadce ustanovil Ing. M. B.

- Z kopie výzvy ze dne 9. 12. 2004 soud zjistil, že touto správcem vyzval M. H., aby ve lhůtě 30 dnů od doručení této výzvy vyplatil ve prospěch konkursní podstaty úpadce zajištěnou (ve výzvě dále specifikovanou) pohledávku ve výši 109 457 808,58 Kč, nebo aby ve stejné lhůtě složil na účet konkursní podstaty cenu akcií, ke kterým bylo zřízeno zástavní právo. Ve výzvě byly akcie identifikovány počtem kusů (1000), označením emitenta (E. H., a. s.), podobou (listinné cenné papíry), pořadovými čísly (1 - 1000) a jmenovitou hodnotou 1 kusu akcií (1000 Kč).

- Z kopie výzvy ze dne 9. 12. 2004 soud zjistil, že touto správcem vyzval E. H., a. s., aby ve lhůtě 30 dnů od doručení této výzvy vyplatil ve prospěch konkursní podstaty úpadce zajištěnou (ve výzvě dále specifikovanou) pohledávku ve výši 109 457 808,58 Kč, nebo aby ve stejné lhůtě složil na účet konkursní podstaty cenu akcií, ke kterým bylo zřízeno zástavní právo. Ve výzvě byly akcie identifikovány počtem kusů (261), označením emitenta (úpadce), podobou (listinné cenné papíry), pořadovými čísly (1 - 261) a jmenovitou hodnotou (260 kusů po 1 000 000 Kč a kus za 807 600 Kč).

- Z kopie výzvy ze dne 9. 12. 2004 soud zjistil, že touto správcem vyzval P., spol. s r. o., aby ve lhůtě 30 dnů od doručení této výzvy vyplatil ve prospěch konkursní podstaty úpadce zajištěnou (ve výzvě dále specifikovanou) pohledávku ve výši 109 457 808,58 Kč, nebo aby ve stejné lhůtě složil na účet konkursní podstaty cenu (ve výzvě specifikovaných) nemovitostí, ke kterým bylo zřízeno zástavní právo. Cena nemovitostí není ve výzvě uvedena.

- Ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadce soud zjistil, že dne 17. 1. 2005 sepsal správce do soupisu majetku konkursní podstaty úpadce ve výroku označené akcie i ve výroku označené nemovitosti. Akcie, jejichž emitentem je úpadce, sepsal správce jako akcie ve vlastnictví společnosti E. H., a. s., a akcie, jejichž emitentem je E. H., a. s., jako akcie ve vlastnictví M. H. Nemovitosti sepsal správce jako vlastnictví společnosti P., spol. s r. o. Ve všech třech případech byl soupis proveden z titulu postupu správce podle § 27 odst. 5 ZKV.

- Z usnesení ze dne 31. 8. 2005 soud zjistil, že Krajský soud v Brně žalobu, kterou se společnost P.,

spol. s r. o. (jako žalobce), domáhala vůči správci (jako žalovanému) vyloučení sporných nemovitostí ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadce, odmítl.

Dále soud učinil zjištění z listin připojených k přihlášce konkursního věřitele I. N., a. s., konkrétně ze smlouvy o úvěru, z dohody o přistoupení k závazku, ze zástavní smlouvy č. 1, ze zástavní smlouvy č. 2 a ze smlouvy o zřízení zástavního práva k nemovitostem ze dne 5. 8. 2002 (dále též jen „zástavní smlouva č. 3“).

- Z listiny označené jako smlouva o úvěru, datované 26. 7. 2001, soud zjistil, že tuto smlouvu uzavřely banka (jako věřitel) a E. C., a. s. (jako dlužník), přičemž věřitel se v ní zavázal poskytnout dlužníku úvěr ve výši 100 000 000 Kč a dlužník se zavázal poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit smluvené úroky.

- Z listiny označené jako dohoda o přistoupení k závazku a dohoda se svolením k vykonatelnosti soud zjistil, že byla sepsána formou notářského zápisu notářkou JUDr. J. V. dne 5. 8. 2002, přičemž banka zde s pozdějším úpadcem ujednala, že ten přistupuje k závazku společnosti E. C., a. s., ze smlouvy o úvěru. Pozdější úpadce současně svolil, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní.

- Z listiny označené jako smlouva o zastavení listinných cenných papírů, datované 23. 10. 2001, soud zjistil, že tuto smlouvu uzavřely banka jako zástavní věřitel a E. H., a. s., jako zástavní dlužník. Předmětem zástavního práva (zástavou) byly akcie, jejichž emitentem je úpadce (srov. dále bod I. písm. a/ výroku), a zástavní právo bylo zřízeno pro účely zajištění závazku splatit úvěr ve výši 100 000 000 Kč poskytnutý podle shora označené smlouvy o úvěru.

- Z listiny označené jako smlouva o zastavení listinných cenných papírů, datované 23. 10. 2001, soud zjistil, že tuto smlouvu uzavřely banka jako zástavní věřitel a M. H. jako zástavní dlužník. Předmětem zástavního práva (zástavou) byly akcie, jejichž emitentem je E. H., a. s. (srov. dále bod I. písm. b/ výroku), a zástavní právo bylo zřízeno pro účely zajištění závazku splatit úvěr ve výši 100 000 000 Kč, poskytnutý podle smlouvy shora označené smlouvy o úvěru.

- Z listiny označené jako smlouva o zřízení zástavního práva k nemovitostem, datované 5. 8. 2002, soud zjistil, že tuto smlouvu uzavřely banka jako zástavní věřitel a společnost P., spol. s r. o., jako zástavce. Předmětem zástavního práva (zástavou) byly nemovitosti ve vlastnictví zástavce specifikované pod bodem I. písm. c) výroku. Zástavní právo bylo zřízeno pro účely zajištění závazku úpadce splatit úvěr ve výši 87 764 870,62 Kč, poskytnutý podle smlouvy shora označené smlouvy o úvěru.

Z odůvodnění:

Pro právní hodnocení věci jsou použitelná především ustanovení § 12, § 27, § 28, § 18, § 19 a § 14a ZKV.

Podle ustanovení § 12 odst. 2 ZKV při výkonu své dohlédací činnosti soud rozhoduje o záležitostech, které se týkají průběhu konkursu, a činí opatření nezbytná k zajištění jeho účelu.

Soud se přitom v první řadě zabýval požadavkem věřitele týkajícím se pokynu k vyloučení označených akcií a nemovitostí ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadce. Kdyby totiž věřitel s touto žádostí uspěl, stalo by se rozhodování o dispozicích správce s akciemi bezpředmětným (po jejich vyloučení ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadce by správce s takovým majetkem nemohl nakládat ze zákona).

Podle ustanovení § 27 odst. 5 ZKV osoby, jejichž věci, práva nebo pohledávky zajišťují pohledávky (§

28 ZKV) vůči úpadci, správce vyzve, aby do 30 dnů vyplatily ve prospěch konkursní podstaty zajištěné pohledávky nebo aby ve stejné lhůtě složily cenu věci, práva nebo pohledávky, jimiž je pohledávka zajištěna. Nevyplatí-li uvedené osoby zajištěnou pohledávku nebo nesloží-li cenu věci, práva nebo pohledávky, zapíše správce věc, právo nebo pohledávku do soupisu podstaty (§ 18 ZKV). Věci, které zajišťují pohledávky oddělených věřitelů, lze zpeněžit ve veřejné dražbě. Ustanovení tohoto odstavce neplatí, jde-li o ručitele včetně bankovní záruky a zvláštních případů ručení (např. směnečné rukojemství, záruky poskytnuté věřitelem na zajištění celního dluhu).

Ustanovení § 28 odst. 1 ZKV dále určuje, že věřitelé pohledávek, které byly zajištěny zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, převodem práva dle § 553 obč. zák. nebo postoupením pohledávky dle § 554 obč. zák. (dále jen „oddělení věřitelé“), mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena ze zpeněžení věci, práva nebo pohledávky, jimiž byla zajištěna.

Z ustanovení § 18 ZKV se dále podává, že soupis podstaty (dále jen „soupis“) provede správce podle pokynů soudu za použití seznamu předloženého úpadcem a za součinnosti věřitelského výboru (odstavec 1). Soupis je listinou, která správce opravňuje ke zpeněžení sepsaného majetku. Do soupisu se zapisují i věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, které náležejí úpadci (§ 6 odst. 3 ZKV), ale mají být zpeněženy; jejich zapsání do soupisu je správce povinen oznámit jejich vlastníku nebo jiné osobě, která s nimi nakládá, a jde-li o nemovitosti, i příslušnému katastrálnímu úřadu. Na žádost osoby, která uplatňuje svá práva k věci, právu nebo jiné majetkové hodnotě, vydá správce osvědčení o tom, zda konkrétní věc, právo nebo jiná majetková hodnota byla nebo nebyla zapsána do soupisu podstaty (odstavec 2). Jakmile je věc, právo nebo jiná majetková hodnota zapsaná do soupisu, může s ní nakládat pouze správce nebo osoba, již k tomu dal správce souhlas (odstavec 3). Kdo má věc náležející do podstaty, je povinen to oznámit správci, jakmile se dozví o prohlášení konkursu, a musí umožnit správci, aby věc mohl prohlédnout, ocenit, zapsat do soupisu a zpeněžit; na výzvu správce je povinen věc i vydat, jinak odpovídá za škodu tím vzniklou (odstavec 4).

Podle § 19 ZKV platí, že jsou-li pochybnosti, zda věc, právo nebo jiná majetková hodnota náleží do podstaty, zapíše se do soupisu podstaty s poznámkou o nárocích uplatněných jinými osobami anebo s poznámkou o jiných důvodech, které zpochybňují zařazení věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty do soupisu (odstavec 1). Soud uloží tomu, kdo uplatňuje, že věc, právo nebo jiná majetková hodnota neměla být do soupisu zařazena, aby ve lhůtě určené soudem podal žalobu proti správci. V případě, že žaloba není včas podána, má se za to, že věc, právo nebo jiná majetková hodnota je do soupisu pojata oprávněně (odstavec 2). Do plynutí lhůty k podání žaloby a po dobu do pravomocného skončení řízení o žalobě nesmí správce věc, právo nebo jinou hodnotu zpeněžit ani s ní jinak nakládat, ledaže tím odvrací hrozící škodu na majetku, který je předmětem žaloby (odstavec 3).

Především je nutné uvést, že oprávnění konkursního soudu vyslovit se k opodstatněnosti soupisu majetku konkursní podstaty i v mezích rozhodnutí vydaného – ve smyslu § 12 odst. 2 ZKV – v rámci jeho dohlédací činnosti, se podává z díkce § 18 odst. 1 ZKV a je v souladu se závěry Nejvyššího soudu formulovanými ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, [Cpjn 19/98](#), uveřejněném pod číslem 52/1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (srov. bod XXIX. stanoviska, odst. 2, poslední věta odůvodnění, str. 198/374/). Při úvaze o opodstatněnosti takového požadavku pak soud dospěl k následujícím závěrům:

Podstatou úpravy obsažené v ustanovení § 27 odst. 5 ZKV je, že pokud jakákoliv věc, právo nebo pohledávka (zde předmětné akcie a nemovitosti) zajišťuje pohledávku či pohledávky věřitele vůči úpadci, vymáhá plnění ve prospěch konkursní podstaty správce, a to způsobem popsáním v posledně zmíněném ustanovení ZKV; tedy tak, že nejprve učiní výzvu k výplatě zajištěné pohledávky či ke složení ceny věci, práva či pohledávky ve lhůtě 30 dnů a pokud nedojde k naplnění výzvy, zahrne věci, práva či pohledávky do soupisu podstaty. Činí tak bez ohledu na skutečnost, zda věřitel, jehož pohledávka je takto zajištěna, tuto pohledávku vůbec přihlásí do konkursu (shodně srov. rozsudek

Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2001, sp. zn. [32 Cdo 2584/98](#), uveřejněný pod číslem 74/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a R 27/2003).

Pokud jde o výzvy, jež předcházely soupisu akcií označených ve výroku i soupisu nemovitostí, činí věřitel i správce nespornou skutečnost, že tyto výzvy sice obsahovaly údaj o výši zajištěné pohledávky, nikoliv však údaj o hodnotě akcií respektive o hodnotě nemovitostí.

K náležitostem výzvy podle ustanovení § 27 odst. 5 ZKV se ve své rozhodovací praxi již vyslovil Nejvyšší soud, a to v rozsudku ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. [29 Odo 176/2004](#), uveřejněném pod číslem 72/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále též jen „R 72/2005“), s jehož závěry se soud v této věci ztotožňuje a na něž v podrobnostech odkazuje. Nejvyšší soud na dané téma ve zmíněném rozhodnutí mimo jiné uzavřel, že výzva podle ustanovení § 27 odst. 5 ZKV musí obsahovat údaj o tom, kdo ji činí a komu je určena, označení úpadce, označení majetku, kterým ten, komu je výzva určena, zajišťuje pohledávku věřitele vůči úpadci, a označení této pohledávky. Dále v ní musí být uvedeno, jakou částku má ten, komu je výzva určena, v zákonem stanovené třicetidenní lhůtě zaplatit na úhradu zajištěné pohledávky nebo složit jako obvyklou cenu majetku, kterým je pohledávka zajištěna, s poučením, že jinak bude označený majetek po uplynutí lhůty sepsán do konkursní podstaty úpadce.

Požadavek, aby výzva podle ustanovení § 27 odst. 5 ZKV obsahovala údaj o částce, která má být zaplacená na úhradu zajištěné pohledávky, nebo o částce, která má být složena jako obvyklá cena majetku, kterým je pohledávka zajištěna, se však podle Nejvyššího soudu neuplatní, jestliže správce konkursní podstaty prokáže, že si tento údaj nemohl opatřit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat.

Soud v této souvislosti především uvádí, že jak ohledně akcií, jejichž emitentem je E. H., a. s., tak ohledně akcií, jejichž emitentem je úpadce, správce povinnosti uvést cenu akcií dostal již tím, že ve výzvě označil jejich jmenovitou hodnotu. To, zda jmenovitá hodnota akcií odpovídala ke dni, kdy byla výzva učiněna, jejich tržní hodnotě, může být předmětem sporu mezi adresátem výzvy a správcem v režimu vylučovací žaloby, z obsahového hlediska však správce konkursní podstaty požadavku formulovanému v § 27 odst. 5 ZKV dostal. Již tato skutečnost sama o sobě odůvodňuje zamítavé výroky týkající se vyloučení akcií (body I. písm. a/ a b/ výroku).

Nadto platí, že co do akcií emitovaných E. H., a. s., jde v posuzované věci právě o případ, kdy by správce konkursní podstaty ani při vynaložení veškerého úsilí, které na něm lze požadovat, nebyl objektivně schopen zjistit tržní hodnotu zástavy (tržní cenu akcií). Tržní hodnota (cena) akcií se odvíjí z účetnictví a obchodních knih akciové společnosti (je tvořena hodnotou jejího podniku). Neposkytla-li tedy (jak plyne z vyjádření správce) E. H., a. s., správci pro účely zjištění tržní hodnoty akcií potřebnou součinnost podle § 18 odst. 4 ZKV, nemůže jít k tíži správce, jestliže tržní hodnotu těchto akcií ve výzvě podle § 27 odst. 5 ZKV neuvedl.

K tvrzení věřitele, že akcie, jejichž emitenty jsou úpadce a E. H., a. s., nezajišťují pohledávku vůči úpadci, soud uvádí, že zjištění, která učinil ze smlouvy o úvěru, z dohody o přistoupení k závazku a ze zástavních smluv č. 1 a 2, naopak zakládají důvod domnívat se, že tyto akcie pohledávku konkursního věřitele I. N., a. s., vůči úpadci zajišťují.

Ze smlouvy o úvěru a z dohody o přistoupení k závazku totiž plyne, že I. N., a. s., jako právní nástupce banky má pohledávku z titulu neplaceného úvěru vůči solidárně zavázaným dlužníkům, jimiž jsou E. C., a. s., a úpadce. Ze zástavních smluv č. 1 a 2 pak je patrné, že právě tato pohledávka (jež je pohledávkou „i vůči úpadci“) je zajištěna zástavním právem, přičemž zástavou jsou předmětné akcie.

Zástavní právo podle § 28 odst. 1 ZKV patří mezi instituty, které z I. N., a. s., činí odděleného (zajištěného) věřitele. Za tohoto stavu správce nepochybil, jestliže v souladu s § 19 odst. 1 ZKV učinil podle § 27 odst. 5 ZKV kroky vedoucí k soupisu akcií.

Lze doplnit, že konkursní soud v současné době nemá k dispozici údaje, jejichž jednoduché posouzení by mohlo (bez dalšího dokazování sporných skutečností) vést k závěru, že akcie sepsány býti neměly, a (v mezích dohlédací činnosti) k vydání pokynu, aby správce tento majetek ze soupisu vyloučil.

Soud dále uvádí, že pokyn, aby správce vyloučil určitý majetek ze soupisu konkursní podstaty úpadce, může postupem podle § 18 odst. 1 a § 12 odst. 2 ZKV učinit i bez návrhu, tam, kde je takový návrh podán, je však nutno zvažovat i legitimaci takového navrhovatele k uvedenému kroku. U konkursního věřitele se zpravidla předpokládá, že tam, kde tvrdí (a na základě jeho tvrzení vyjde najevo), že správce sepsal určitý majetek, aniž dodržel postup podle § 27 odst. 5 ZKV, bude žádat zopakování výzvy (aby měl jistotu, že postup správce nebude zpochybněn a že konkursní podstata proto neutrpí škodu). Tam, kde je konkursní věřitel shodou okolností osobou, jejíž majetek byl sepsán postupem podle § 27 odst. 5 ZKV, může dotčená osoba (možný vyučovatel) požadavek na výkon dohlédací činnosti soudu opodstatnit tím, že uvedeným pokynem lze tam, kde je nesprávnost soupisu zjevná, předejít mnohdy zdoluhavému řízení o vylučovací žalobě (Nejvyšší soud na toto téma opakovaně uzavřel, že osoba, která se domáhá vyloučení věci ze soupisu, musí prokázat nejen to, že posléze zpeněžený majetek neměl být do soupisu zařazen, nebo v něm od určitého okamžiku nadále ponechán, nýbrž i to, že právo, které vylučovalo zařazení majetku do soupisu majetku konkursní podstaty úpadce, svědčí jí – srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 604/2003, uveřejněný pod číslem 9/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Konkursní věřitel, který se formou dohlédací činnosti soudu domáhá vyloučení akcií a nemovitostí ze soupisu konkursní podstaty úpadce, však v tomto případě zjevně nejedná ani ve společném zájmu ostatních konkursních věřitelů, ani v zájmu svém (není osobou, jež by byt i jen tvrdila právo, na jehož základě by se mohla domáhat vyloučení akcií nebo nemovitostí z konkursní podstaty). To je jeden z důvodů, pro který soud zamítl i požadavek, aby správci udělil pokyn vyloučit z konkursní podstaty i nemovitosti (ač ohledně nich není zřejmý důvod, proč správce ve výzvě neuvedl jejich hodnotu). Druhým z těchto důvodů je skutečnost, že společnost P., spol. s r. o., o jejíž nemovitosti šlo, sice vylučovací žalobu podala, Krajský soud v Brně však výše označeným usnesením sp. zn. 34 Cm 22/2005-22 žalobu odmítl. Byť toto usnesení dosud není v právní moci, na jeho základě lze usuzovat, že ohledně těchto nemovitostí nastane nevyvratitelná domněnka správnosti soupisu (§ 19 odst. 2, věta druhá, ZKV), která případné vady výzvy dle § 27 odst. 5 ZKV činí bezpředmětnými.

K otázce výkonu práv akcionáře správcem soud uvádí:

Podle ustanovení § 14a odst. 1 ZKV prohlášením konkursu přechází na správce oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti, které podle zákona a jiných právních předpisů jinak přísluší úpadci, jestliže souvisejí s nakládáním s majetkem patřícím do podstaty. Správce je zejména oprávněn a povinen vykonávat akcionářská práva spojená s akciemi zahrnutými do konkursní podstaty.

Odtud je zřejmé, že správce, který do soupisu konkursní podstaty sepsal akcie, je nejen oprávněn, ale i povinen vykonávat veškerá akcionářská práva s nimi spojená. Důvod soupisu zde není významný (zákon v tomto směru nečiní rozdíl). Z textu uvedeného ustanovení jednoznačně vyplývá, že v něm uvedenými akcionářskými právy jsou míněna veškerá práva akcionáře, zejména pak právo akcionáře jako společníka podílet se podle obchodního zákoníku a stanov společnosti na řízení společnosti, jejím zisku a likvidačním zůstatku při zániku společnosti (§ 155 odst. 1 obch. zák.). Právo na řízení společnosti pak akcionář vykonává svou účastí na valné hromadě, případně v rámci rozhodnutí jediného akcionáře v působnosti valné hromady (§ 180 odst. 1 obch. zák.).

Správce (případně osoba, které k tomu dá ve smyslu § 18 odst. 3 ZKV souhlas) je tudíž oprávněn při výkonu práv a povinností spojených s akciemi zahrnutými do konkursní podstaty vykonávat zejména právo účastnit se valné hromady, hlasovat na ní, požadovat a dostat na ní vysvětlení záležitostí týkající se společnosti, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení předmětu jednání valné hromady, a uplatňovat návrhy a protinavrhy; má-li společnost jediného akcionáře, vykonávat působnost valné hromady; má právo na podíl na zisku společnosti (dividendu), který valná hromada schválila k rozdělení. Že se tak může dít i v průběhu řízení o vylučovací žalobě, plyne mutatis mutandis též ze dříve zmíněného R 27/2003, kde Nejvyšší soud vysvětlil, že správce konkursní podstaty úpadce je i v průběhu sporu o vyloučení věci ze soupisu majetku konkursní podstaty oprávněn věc držet, užívat a požívat její plody a užítky, a to bez zřetele k tomu, zda je úpadce vlastníkem věci.

V rámci správy konkursní podstaty je proto správce oprávněn vykonat jakékoli právo, které je spojeno se sepsanou akcií. Na majetek ve vlastnictví třetích osob sepsaný do konkursní podstaty za podmínek stanovených zákonem o konkursu a vyrovnání (§ 6 odst. 3 ZKV) se pro účely nakládání s tímto majetkem pohlíží jako na majetek ve vlastnictví úpadce (srov. opět R 27/2003).

Není tedy správný názor, že správcovo oprávnění „nakládat“ s akciemi v konkursní podstatě zahrnuje pouze možnost akcie zpeněžit, anebo je z konkursní podstaty vyloučit; tím se správa majetku podstaty zdaleka nevyčerpává. Pokus o takový výklad vede při jisté míře důslednosti k absurdnímu závěru, že úpadci jako akcionáři náleží i za konkursu z akcií dividenda, protože při jejím čerpání nejde o nakládání s akcií, ale o její požívání ve smyslu třídění, jaké zvolil § 123 obč. zák.

Nelze se též domnívat, že správce je oprávněn vykonávat jenom majetková práva z akcie, zatímco nemajetková práva, např. oprávnění účastnit se valné hromady a hlasovat na ní, zůstávají úpadci zachována i za trvání konkursu. Výkon tohoto práva je spojen s akcií jako majetkovým statkem zařazeným do konkursní podstaty vcelku a i tento výkon naplňuje využívání akcie k hospodářskému účelu, kterému jako taková slouží. Pokoušet se o opačný výklad by znamenalo popřít smysl a účel konkursu. Není tedy možné připustit, aby úpadce jako akcionář mohl i po prohlášení konkursu na jeho majetek na valné hromadě akciové společnosti navrhnout a případnou vahou svých hlasů prosadit rozhodnutí, zasahující do poměrů akciové společnosti třeba i způsobem, nutně vedoucím k poklesu ceny akcií, a tím i k poškození majetku konkursní podstaty úpadce.

Platí tedy, že stejně jako při prohlášení konkursu na majetek vlastníka zůstává tomuto vlastníkovi jen nuda proprietas, pouhé titulární, „holé“ vlastnictví, při konkursu vedeném na majetek akcionáře zůstává i tomuto společníku akciové společnosti jen jeho akcionářský titul („holý“ akcionářský poměr), a že je zbaven možnosti výkonu práva a plnění povinností plynoucích z jeho akcií, protože k nim je oprávněn a povinen správce konkursní podstaty v rámci jejich správy. K této změně v právní pozici akcionáře jako úpadce přitom dochází ze zákona v okamžiku, kdy se akcionář stal úpadcem (srov. v právní teorii např. článek Eliáš, K., Akcionář v úpadku – k výkonu práv z akcií zařazených do konkursní podstaty, in: časopis AD NOTAM č. 5, ročník 1999).

Nutnost usměrnit postup správce soud neshledává ani u výkonu akcionářských práv ohledně akcií, jež se ocitly v konkursní podstatě jako akcie úpadce. Je zjevné, že správce není oprávněn s těmito akciemi nakládat způsobem, jenž by vedl k setření rozdílu mezi ním a úpadcem coby samostatnými subjekty konkursního řízení, jež mohou mít protikladné zájmy. Z dosavadní činnosti správce při správě těchto akcií se ovšem hrozba úkonů, jež by tento střet zájmů vyvolaly, nepodává.

K tvrzenému postupu statutárních orgánů právnických osob, které podaly vylučovací žaloby, soud podotýká, že mu není známo (a věřitel ani netvrdí), že by správce byl po sepsání akcií do konkursní podstaty (či dříve) jejich členem; jejich činnost proto ani v řízení o vylučovacích žalobách nemůže ovlivňovat postupem podle ustanovení § 12 ZKV.

Na základě výše uvedeného pak soud návrh věřitele jako nedůvodný zamítl.